

HRVATSKI *glasnik*

XXXI. godina, 22. broj

3. lipnja 2021.

cijena 200 Ft

Stoljećima u Đudu na Sveto Trojstvo

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

7. stranica

Priznanje Hrvatskom glasniku

4. stranica

Humanitarna pomoć Karlovcu

10. stranica

Forum o položaju Hrvata u Mađarskoj

14. stranica

Šaka jada

Predsjednik Mađarske smanjio je kaznu Ágnes Kertész, koja je osuđena na 10 godina zatvora zbog pokušaja ubojstva partnera. Prema njegovoj odluci kazna joj je smanjena na petogodišnju kaznu zatvora. Pitam se bi li se pokušaj ubojstva dogodio da je Mađarska ratificirala Istanbulsku konvenciju? Mađarska Vlada 14. ožujka 2014. potpisala je konvenciju koja ima za cilj sprečavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Međutim, od tada ju nije ratificirala, tj. konvencija nije potvrđena od strane domaćeg zakonodavnog sustava, pa time nije postala ni obvezatna norma. Obiteljsko nasilje može biti verbalno, mentalno, financijsko, fizičko i seksualno. Po životnom ciklusu može se dogoditi prije rođenja (selektivni pobačaj/zlostavljanje majke), u dojenačkoj dobi (rodna segregacija, pothranjenost, mentalno i seksualno zlostavljanje, ubojstvo), djetinjstvu, adolescentnoj i odrasloj dobi, a prema obliku može biti unutarbračno nasilje, seks s financijskim utjecajem, ubojstvo, seksualno uznemiravanje na poslu, zlostavljanje ozlijeđenih, prostitucija i pornografija te zlostavljanje starijih osoba. Prema dostupnim statističkim podacima u Mađarskoj svakog mjeseca najmanje 3 žene ubiju supruga ili bivšeg supruga, partnera, bivšeg partnera ili povremenog partnera. Svaka peta žena odrasla je u obitelji u kojoj je otac tukao majku. Više od polovice ubijenih žena usmrtili su (bivši) muževi i partneri. Prema sudskim dokumentima u 80% slučajeva ubojstvu koji je počinila supruga prethodilo je sustavno, višegodišnje zlostavljanje od strane supruga. Kod žena koje su doživjele fizičko nasilje partnersko seksualno zlostavljanje prisutno je najmanje u sedam posto slučajeva. Pedeset pet posto žena koje su doživjele seksualno nasilje pretrpjelo je ozbiljne ozljede (modrice, uganuća, otvorene rane, prijelome kostiju, ozljede glave i lica). Jedna trećina trebala je medicinsku njegu zbog opsega ozljeda. Dvadeset pet posto zlostavljenih žena govori kako njihov partner tijekom izbijanja nasilja nije bio pod utjecajem alkohola ili droge. Dana 4. svibnja 2021. Mađarski parlament sa 115 za, 35 protiv i tri suzdržana glasa odbio je ratifikaciju Istanbulske konvencije. Ako si muško, budi to doista, ali ne zlostavljanjem, jer tada si tek šaka jada.

Kristina

Glasnikov tjedan

je László Lehel iznio je detalje o projektima, naglasivši kako će zgrada nove Prve osnovne škole u Petrinji imati 20 učionica i biti neto površine 3000 m², te će se uz nju graditi i sportska dvorana od 1500 m². Što se tiče crkve u Žažini, istaknuo je kako je u suradnji sa Sisačkom biskupijom odlučeno da se gradi objekt veličine 220 m² sa svim potrebnim sadržajima, a izrazio je i nadu kako će prvi građevinski radovi započeti već najesen. Državni tajnik Balogh poručio je kako ovi projekti nisu samo izraz prijateljstva dvaju naroda, već i konkretna pomoć u opstanku ove zajednice, donosi IKA. Mađarska vlada će od temelja sagraditi dva objekta na potresom pogođenom području Sisačko-moslavačke županije. To je još sredinom siječnja obećao državni tajnik za narodnosne i vjerske veze Ureda predsjednika Vlade Mađarske. Tada je rekao kako će s hrvatskom zajed-

nicom u Mađarskoj Vlada Mađarske obnoviti karmelićansku crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije u zagrebačkoj Župi Remete, i to iznosom od 15 milijuna forinti, te osigurati boravak 250 djece na jezeru Velence, a hrvatska zajednica u Mađarskoj omogućite će ljetovanje za 100 djece s potresom pogođenog područja u svom odmaralištu Zavičaj u Vlašićima, na otoku Pagu. Mađarska strana pokrit će pri tomu i troškove sudjelovanja jedne grupe hodočasnike iz Sisačke biskupije na Međunarodnom euharistijskom kongresu u Budimpešti.

„Mađarska vlada će od temelja sagraditi dva objekta na potresom pogođenom području Sisačkomoslavačke županije.“

Kako nam je rekao predsjednik HDS-a Ivan Gugan, Hrvatska državna samouprava ovih je dana potpisala ugovor s Državnim tajništvom za narodnosne i vjerske veze Ureda premijera o potpori od 15 400 000 ft koja je namijenjena za obnovu crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Remetama, a u tijeku su i pripreme za osiguravanje ljetovanja u Pansionu Zavičaj, te korištenje finacijske donacije stradalima u potresu u Hrvatskoj, koja se prikupljala na posebnom bankovnom računu Hrvatske državne samouprave. Humanitarne organizacije i crkvene zajednice iz Mađarske, Mađarska Vlada, brojni gospodarstvenici i pojedinci do sada su dali više stotina milijuna forinti pomoći za potresom nastradala područja u Hrvatskoj.

Branka Pavić Blažetin

Državni tajnik Paljak u službenom posjetu Mađarskoj

Državni tajnik Paljak u službenom posjetu Mađarskoj izaslanstvo Ministarstva znanosti i obrazovanja na čijem je čelu državni tajnik Tomislav Paljak boravilo je 21. svibnja u dvodnevnom službenom posjetu Mađarskoj, a na poziv dr. Csabe Balogha, državnoga tajnika za javnu upravu Ministarstva vanjske trgovine i vanjskih poslova Mađarske.

Nastavak je to iznimno kvalitetne suradnje dviju država i prilika za zahvalu Vladi Mađarske što je u najkraćem roku priskočila u pomoć Hrvatskoj, osobito Sisačko-moslavačkoj županiji nakon razornog potresa koji je 29. prosinca 2020. godine pogodio taj dio Republike Hrvatske. Uz predstavnike Ministarstva znanosti i obrazovanja u izaslanstvu su bili i predstavnici Sisačko-moslavačke županije. Izaslanstvo je posjetilo mjesto Izsák te razgledalo osnovnu školu koja služi kao prototip za obnovu I. osnovne škole u Petrinji, a čiju će ponovnu izgradnju u cijelosti financirati Vlada Mađarske. Nakon stručnih konzultacija s arhitektima i izvođačima radova, izaslanstvo Ministarstva u Budimpešti održalo je sastanak i s državnim tajnikom dr. Csabom Baloghom. Državni tajnik Paljak zahvalio je kolegi državnome tajniku i mađarskoj Vladi na brznoj reakciji i donacijama Gradu Petrinji i Sisačko-moslavačkoj županiji, čija je pomoć bila ključna za određivanje objekata koji će imati prioritet u obnovi. Usto se zahvalio i na tome što je Vlada Mađarske ove godine osigurala ljetovanje za 400 djece s područja pogođenih potresom na obali mađarskoga jezera Velence.

(Izvor: mzo.gov.hr)

Potpisan zapisnik o gradnji crkve u Žažini i škole u Petrinji

Zapisnik o gradnji crkve Sv. Nikole i Vida u Žažini i Prve osnovne škole u Petrinji potpisan je u srijedu 12. svibnja u Biskupijskom ordinarijatu u Sisku, objavljeno je na biskupijskim mrežnim stranicama. Zapisnike su potpisali u ime mađarske Vlade veleposlanik dr. Csaba Demcsák, sisački biskup Vlado Košić, državni tajnik u Ministarstvu znanosti i obrazovanja Tomislav Paljak i predsjednik Mađarske ekumenske humanitarne organizacije László Lehel, koja će biti zadužena za provedu ova dva projekta.

Potpisivanju je nazočio i državni tajnik za javnu upravu mađarske Vlade dr. Csaba Balogh te pročelnik Upravnog odjela za prosvjetu, kulturu i sport Sisačko-moslavačke županije Darjan Vlahov. Na početku sve je pozdravio domaćin sisački biskup Vlado Košić, iskreno zahvalivši gostima iz Mađarske na pomoći. „Naši prijatelji i susjedi Mađari došli su s velikim zanimanjem i željom da nam priskoče u pomoć kada je bilo teško. Sada nakon tih prvih najtežih događaja potresa polako stajemo na noge i obnavljamo naše živote i ljude, ali i škole i crkve“, rekao je biskup, pojasnivši kako će se u Žažini zapravo graditi nova crkva, kraj one srušene u potresu te izrazio nadu da će to biti čim prije. Biskup je zamolio goste da prenesu

Mons. Vlado Kolić i veleposlanik Mađarske dr. Csaba Demcsák

iskrene zahvale predsjedniku mađarske Vlade i svima koji su sudjelovali u ovoj odluci. Državni tajnik Tomislav Paljak istaknuo je kako se Mađarska pokazala zemljom apsolutnog najvećeg srca, a čemu svjedočimo i danas. Rekao je i kako ovo nije jedina donacija na ovom stradalom području, ali je zasigurno najveća. Također je pojasnio i kako će se u Petrinji graditi potpuno nova škola u blizini sadašnje sa svom potrebnom infrastrukturom i sadržajima. Predsjednik Mađarske ekumenske humanitarne organizacije László Lehel iznio je detalje o projektima rekavši kako će zgrada nove Prve osnovne škole u Petrinji imati 20 učionica i biti neto površine 3000 m², te kako će se uz nju graditi i sportska dvorana od 1500 m². Što se tiče crkve u Žažini, istaknuo je kako je u suradnji s biskupijom odlučeno da se gradi objekt veličine 220 m² sa svim potrebnim sadržajima, a izrazio je i nadu kako će prvi građevinski radovi započeti već najesen. Na kraju državni tajnik Balogh poručio je kako ovi projekti nisu samo izraz prijateljstva dvaju naroda već i konkretna pomoć u opstanku ove zajednice.

Kristina Goher

Prijedlog izmjene Zakona o pravima narodnosti

Na sjednici Odbora za narodnosti Mađarskog parlamenta, 11. svibnja, članovi Odbora su temeljem Zakon o radu parlamenta br. XXXVI iz 2012. godine raspravljali su o aktivnostima državnog pravobranitelja i njegove zamjenice za zaštitu narodnosnih prava. Rasprava je vođena temeljem njihovih izvješća za 2020. godinu, koja su jednoglasno prihvaćena i preporučena na usvajanje Mađarskom parlamentu.

Zaključeno je kako zamjenica pravobranitelja za zaštitu narodnosnih prava istaknutom zadaćom smatra procjenu, ocjenu i nadzor nad provedbom zakonskih akata koji služe zaštiti interesa narodnosti u Mađarskoj, a koji su provedeni i bili prioritetni i u razdoblju opterećenom pandemijom koronavirusa. Zamjenica pravobranitelja dr. Erzsébet Sándor Szalay svojim je aktivnostima i potporom značajno olakšala pripremu potrebnih izmjena i dopuna narodnosnih zakonodavnih akata te

FOTO: AZ ORSZÁGGYŰLÉS SAJTÓIRODÁJA

pružila stručnu potporu pri njihovom prihvaćanju u Mađarskom parlamentu. Odbor je prihvatio izvješće i zahvalio se zamjenici pravobranitelja za temeljna prava na njenom uspješnom radu u proteklih osam godina. Raspravi je nazočio pravobranitelj dr. Ákos Kozma, koji je zajedno sa svojom zamjenicom dr. Erzsébet Sándor Szalay nakon izlaganja odgovarao na pitanja članova Odbora. Na istoj sjednici u okviru druge točke dnevnog reda članovi Odbora su finalizirali tekst prijedloga Zakona o pravima narodnosti koji će se podnijeti kao zaseban prijedlog Odboru za izmjenu zakona.

(HG)

Priznanje Hrvatskog društva katoličkih novinara Hrvatskom glasniku

U završnom dijelu obilježavanja 55. Svjetskog dana sredstava društvenih komunikacija, dobitnike ovogodišnjih nagrada i priznanja Hrvatskoga društva katoličkih novinara proglasila je predsjednica HDKN-a doc. dr.sc. Suzana Peran. Među dobitnicima je i Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj. Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj dobio je priznanje za 30 godina izlaženja i unapređenje vjerskog života Hrvata u Mađarskoj od Gradišća do Bačke.

U organizaciji Odbora HBK za sredstva društvenih komunikacija, Odjela za komunikologiju Hrvatskoga katoličkog sveučilišta i Hrvatskoga društva katoličkih novinara 14. svibnja na HKS je obilježen 55. Svjetski dan sredstava društvenih komunikacija.

Rektor HKS prof. dr. sc. Željko Tanjić je u svom nastupu naglasio kako je u kršćanskoj antropologiji komunikacija odraz vječne komunikacije triju božanskih osoba, i „ona ne uključuje tek puko priopćivanje svojih misli i stavova drugome, nego i puno više od toga – izlazak iz sebe i svog zatvorenog svijeta i darivanje (dijela) sebe drugome“. No, upozorio je, kako komunikaciju čovjek može i zloupotrijebiti, pa se ona umjesto za izgradnju može (is)koristi kao sredstvo razgradnje odnosa s drugima.

Na okruglom stolu s temom „Komentari na vjerskim portalima i društvenim mrežama – izgradnja ili dezintegracija crkvenoga zajedništva?“ sudionici su dotaknuli mnoge teme vezane uz ovu problematiku. Ukazano je na potrebu odgajanja za medijsku komunikaciju, jer je očito da je komunikacija na mrežama često dehumanizirana, jer odnos prema drugoj osobi nije kao prema osobi, već nečemu. Potrebno je razviti svijest o odgovornosti, jer je virtualni prostor javni prostor, te ne bi trebalo raditi razliku između virtualnog i stvarnog prostora, tj. sve ono što nije dozvoljeno u stvarnom prostoru, ne bi smjelo biti dozvoljeno niti u virtualnom prostoru.

U završnom dijelu obilježavanja 55. Svjetskog dana sredstava društvenih komunikacija, dobitnike ovogodišnjih nagrada i priznanja Hrvatskoga društva katoličkih novinara proglasila je predsjednica HDKN-a doc. dr.sc. Suzana Peran.

Uručena je godišnja nagrada fra Ivanu Bradariću i nagradu za životno djelo Neni Kužini, koji se

u ime svih dobitnika zahvalio. On je poručio da novinari istražuju, da ne vjeruju onome što su čuli nego da budu doista odgovorni, te da se osobito susreću i bave ljudima, vjernicima, što je na tragu Socijalnoga nauka Crkve bila i njegova vodilja u radu.

Uručena je nagrada za najbolju mrežnu stranicu s kršćanskim sadržajem,

prof. dr. sc. Josip Grbac dobitnik je posebnog priznanja za izuzetan doprinos hrvatskom medijskom prostoru, a prof. dr. sc. Božidar Nagy za dugogodišnje kvalitetno djelovanje u elektronskim i tiskanim medijima. Uručeno je i priznanje za kvalitetan novinarski rad u izvanrednim okolnostima uslijed potresa koji je pogodio Sisačku biskupiju. Dobitnici priznanja o obljetnicama:

- za 110 godina izlaženja i promicanje vjerskih tema među Hrvatima u Gradišću: Hrvatske novine, Tjednik Gradišćanskih Hrvata;
- za 70 godina izlaženja i promicanje vjerskih tema u hrvatskome iseljentištvu: Matica, Mjesečna revija Hrvatske matice iseljenika;
- za 55 godina izlaženja: Mak, Mali koncil, Dječji mjesečni list;
- za 50 godina izlaženja: Dobar Otac Antić, Glasilo Vicepostulature sluge Božjega fra Ante Antića, Split; Ljudima prijatelj, Glasnik svetog Leopolda Bogdana Mandića; Naša ognjišta, Hrvatski katolički mjesečnik; Vjesnik biskupa Langa, List bogolova Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu;
- za 40 godina izlaženja: Ladonja, Vjerski informativno-kulturni list;
- za 30 godina izlaženja i promicanje vjerskih tema u hrvatskome iseljentištvu: Hrvatski iseljenički zbornik, Godišnjak HMI;
- za 30 godina izlaženja i za unapređenje vjerskog života Hrvata u Mađarskoj od Gradišća do Bačke: Hrvatski glasnik, Tjednik Hrvata u Mađarskoj;
- za 25 godina postojanja: KTA Katolička tiskovna agencija Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine;
 - za 20 godina izlaženja: „Uskrsnuće“, Glasilo Zajednice Cenacolo;
 - za 20 godina postojanja i 1000. emisiju: Emisija „Agape“ Radio MIR Međugorje;
 - za 15 godina izlaženja: Glasnik mira, Mjesečno glasilo, Međugorje; Lađa, Časopis za promicanje religioznog odgoja i vrjednota; Tebi Majko, Glasilo Svetišta blažena Marija Propetog Isusa Petković, Blato.

Uredništvo Hrvatskoga glasnika zahvaljuje se predlagateljima, posebice Mariji Belošević i Hrvatskom društvu katoličkih novinara na dodijeljenom priznanju.

- gh-

Hrvatska državna samuprava obnavlja župnu crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije u Remetama potporom od 15,5 milijuna forinti

Kako nam je rekao predsjednik HDS-a Ivan Gugan, Hrvatska državna samouprava ovih je dana potpisala ugovor s Državnim tajništvom za narodnosne i vjerske veze Ureda premijera o potpori od 15 400 000 ft, koja je namijenjena za obnovu crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Remetama. Ovih je dana boravio u Zagrebu kako bi se dogovorio o načinima dostavljanja pomoći i tijekom obnove, koju na zaštićenom kulturnom dobru obavlja nadležni restauratorski odjel.

Kako donosi Hina, potresi u ožujku i prosincu 2020. godine učinili su veliku štetu na župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Remetama, a pročelje crkve, koje je uz toranj u skelama radi obnove, dodatno je i teško oštećeno u potresu 29. prosinca 2020. te mu prijete urušavanje.

Kako donosi Tiskovni ured Zagrebačke nadbiskupije od posljedica potresa u prosincu prošle godine masivni dio vrha pročelja gotovo se prepolovio te se opasno nagnuo i prijete urušavanjem. Također, potres u prosincu uzrokovao je nova oštećenja na slavlolu crkve na prijelazu između prezbiterija i donje lađe te je dodatno napuknuo, a otpali su i komadi freski umjetnika pavlina Ivana Rangera. Kako je istaknuto, urušavanje je spriječeno zahvaljujući potpornim stupovima postavljenima nakon potresa u ožujku.

Dodatno su napukli oltari bl. Alojzija Stepinca i sv. Ante Padovanskog ispod slavlolu, a pomaknuo se i napuknuo i glavni oltar Majke Božje Remetske, koji je pod skelama i hitno mu treba skinuti gornji dio. U dijelu prezbiterija dodatno su napukli zidovi, otpala je žbuka i freska, a na vanjskim zidovima crkve pojavile su se nove pukotine, osobito na njezinu istočnom dijelu, te su dodatno oštećeni vitraji.

U župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u zagrebačkim Remetama u potresu 22. ožujka 2020. najteže je pak stradao prezbiterij crkve. Oštećen je luk crkve koji spaja prezbiterij i donju lađu te prijete opasnost od njegova urušavanja.

Glavni oltar, na kojemu je kip Gospe Remetske, Zagovornice Hrvata, teško je oštećen te se od njega odvalio kamen. Svod prezbiterija i zidovi popucali su na mnogim mjestima, uništene su freske i palo je mnogo žbuke, a na mnogim mjestima žbuka visi sa stropa te prijete opasnost od njezina pada. Kako nam je rekao predsjednik HDS-a Ivan Gugan, radovi su u tijeku, a vjerojatno će se svota koju će uputiti Hrvatska državna samouprava biti namijenjena upravo za obnovu oltara. Kako je rekao to neće biti dovoljno, ali će i te kako dobro doći, a očekuje se kako će se sva oštećenja na crkvi biti popravljena i restaurirana do kraja iduće godine. Prilikom posjeta župi Remete Ivan Gugan je sa svojim domaćinima zaključio kako je svetište Majke Božje Remetske hodočasno mjesto u koje bi vjerojatno rado hodočastili i Hrvati iz Mađarske koji su veliki štovatelji Majke Božje. Tako Hrvatska referatura Pečuške biskupije planira kada to bude moguće organizirati hodočašće Gospi Remetskoj.

Oštećeno je i pročelje crkve na gornjim dijelovima, popucali su gotovo svi vitraji te su vidljive pukotine na zidovima u crkvi. Oštećena je sakristija te hodnik pokraj crkve. Vanjski zidovi crkve napuknuti su, pogotovo na južnoj strani, a oštećen je i stari dio samostana te nije za stanovanje.

Nadstrešnici u „Gospinom vrtu“, koja služi za liturgijska slavlja

na otvorenome, također prijete urušavanje. Kip Gospe Bezgrešne u spomenutom vrtu oštećen je zajedno s pripadajućim dijelovima postolja.

Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u gradskome naselju Remetama glavno je marijansko svetište grada Zagreba i, nakon Marije Bistrice, drugo po važnosti u središnjoj Hrvatskoj. Gospa Remetska nosi naslov „Fidelissima Mater Advocata Croatiae Sanctissima Virgo Remetensis“, tj. „Najvjernija Majka Odvjetnica Hrvatske Presveta Djevica Remetska“, te su joj se kroz povijest molili i utjecali mnogi hrvatski vladari i velikani. Prvi pisani trag o redovničkoj zajednici i crkvi posvećenoj Majci Božjoj potječe iz 1288. Sagrađena je na mjestu koje nije bilo naseljeno te su se ondje okupljali pustinjaci (eremiti, odakle i ime Remete). Svetištem su upravljali pavlini, a u 16. stoljeću poharali su ga Turci koji su preostale pavline odveli i ubili. Crkva je poslije obnovljena i od 1812. služila je kao župna crkva za naselja sjeverno od Zagreba.

Crkvu je 1880. uništio veliki potres, a obnovljena je 1882. pod nadzorom Hermanna Bolléa, većim dijelom zahvaljujući novcu koji je, kao patron župe, osigurao nadbiskup Josip Mihalović. Nakon Drugog svjetskog rata od 1963. svetištem upravljaju karmelićani koji su došli iz Vojvodine.

Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, zajedno sa samostanom, zaštićeno je kulturno dobro Republike Hrvatske.

Kako smo već pisali, za svog siječanjskog posjeta potresom nastradalim područjima Sisačko-moslavačke županije i gradu Zagrebu, državni tajnik Ureda premijera Mađarske zadužen za vjerske i narodnosne veze Miklós Soltész posjetio je i crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije. Na licu mjesta suočio se s posljedicama razornih potresa te obećao pomoć mađarske Vlade pri obnovi glavnog oltara crkve Uznesenja BDM. S njim je tada u društvu bio i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, koji je mjeseca veljače izjavio kako će i Hrvatska državna samouprava dio prikupljenih donacija također usmjeriti za pomoć pri obnovi crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u zagrebačkom naselju Remete.

Pripremila: BPP

Obnova vrijedna oko 53 milijuna forinti

Nova stomatološka ordinacija, obnovljena športska dvorana

Mjesna samouprava Santova u proteklom razdoblju ostvarila je obnovu vrijednu oko 53 milijuna forinti koja će pridonijeti poboljšanju kvalitete usluga i života. Naime, u okviru Programa „Mađarsko selo“ iz potpore od 30 milijuna forinti u zgradi bivše pedijatrijske ordinacije otvorena je nova stomatološka ordinacija s najmodernijom opremom. Zahvaljujući potpori Ministarstva unutarnjih poslova od 12,5 milijuna forinti obnovljena i seoska sportska dvorana, u kojoj su zamijenjene električne instalacije, te obnovljena vodovodna mreža, svlačionice, sanitarni čvor i hodnik. Osim toga sredstvima spomenutog programa uređuje se i društveno-rekreacijski prostor za odmor i druge aktivnosti u povijesnom središtu naselja, na Trgu Alkotmány, nasuprot bivše Seoske kuće u kojoj će se smjestiti mjesna zbirka predmeta materijalne kulture i likovno-mjetnička djela.

Za nedavnog posjeta Santovu parlamentarni zastupnik okruga Róbert Zsigó u društvu načelnik Gabora Varge obišao je i novu zubarsku ordinaciju

Hrvatske glazbene večeri

NOĆ HRVATSKE POP-GLAZBE

„Hrvatski glasovi do same Hrvatske...“

- dječji zbor Dušenici (Dušnok)
- Pinka Band (Petrovo Selo)
- 4. lipnja

- 18:45 doček gostiju
- 19:00 koncert
- ulaz besplatan (samo s potvrdom o cijepljenju)
- ukupan broj posjetitelja: 100 osoba
- emitiranje uživo na Youtube kanalu Centra

HRVATSKE GLAZBENE VEČERI U BAJI

Kulturni centar bačkih Hrvata poziva zainteresirane na Hrvatske glazbene večeri, u sklopu kojih će se 4. lipnja održati Noć hrvatske pop-glazbe, a 2. srpnja Noć tamburaške glazbe. Koncerti će se održati u prostorijama Kulturnog centra u Baji u Táncsicsevoj ulici 15, a moći će se pratiti uživo i putem društvene mreže. Opširnije o programima sljedećih dana. Ulaz je slobodan, ali zbog protuepidemioloških mjera priredbe se mogu posjetiti samo s potvrdom o cijepljenju.

HRVATSKE GLAZBENE VEČERI

- 4. LIPNJA: NOĆ HRVATSKE POP-GLAZBE
- 2. SRPNJA: NOĆ TAMBURAŠKE GLAZBE
- KONCERTI U KULTURNOM CENTRU BAČKIH HRVATA
- KONCERTI ĆE SE MOĆI PRATITI I UŽIVO PREKO INTERNETA

KAĆMAR

U okviru Programa „Mađarsko selo“ iz potpore od 4 978 270 forinti Mjesna samouprava Kaćmara ostvarila je obnovu dječjeg igrališta u dvorištu mjesnog vrtića. Pored uređenja okoliša postavljene su nove, standardne dječje igračke na otvorenom, toranj i dvorac ta penjanje, ljuljačka i druge. Potporom dobivenom od Glavne uprave za jednakost društvenih šansi provedeno

je i popločavanje dvorišta Dječje kuće „Siguran početak“. Iz spomenute potpore nabavljen je građevinski materijal, a izvođenje radova vlastitim izvorima financirala je mjesna samouprava. Obnova je vrijedna oko 4 000 000 forinti, izvjestio je Kaćmarce ovih dana načelnik Endre Pál putem Facebook stranice Mjesne samouprave Kaćmara

ALJMAŠ

Hrvatska samouprava Aljmaša 17. srpnja priređuje XVII. natjecanje hrvatskih ribiča za „Bački kup 2021“ koje će se održati na tamošnjem ribnjaku „Kígyóstó“. Poziv je upućen Hrvatskim samoupravama Bačina, Baje, Dušnoka, Gare, Čavolja, Kaćmara, Kalače i Santova. Kao i svake godine na natjecanje se očekuju prijave tročlanih ekipa, a sudionici će se natjecati u pojedinačnoj i ekipnoj kategoriji. Prijave hrvatskih samouprava koje djeluju u Bačko-kiškunskoj županiji očekuju se najkasnije do 15. lipnja 2021. godine, a dostavljaju se predsjednici Hrvatske samouprave Valeriji Petrekanić elektroničkom poštom na adresu valeria.petrekaniacs@gmail.com. Za opširnije informacije nazovite 06/30-1658550. Najuspješnijoj ekipi bačkih hrvatskih ribiča pripast će „Putujući bački kup“. Nakon proglašenja rezultata od 14 sati slijedi zajednički ručak i druženje sudionika.

Hrvatsko hodočašće na Presveto Trojstvo

Ovogodišnje hrvatsko hodočašće u Đudu, 30. svibnja, na blagdan Presvetog Trojstva bilo je u znaku okupljanja vjernika u ranim prijepodnevnim satima ispred đudske bazilike, gdje su se nakon okupljanja vjernici u zajedničkoj molitvi uputili šetnicom Krunice Blažene Djevice Marije. Molitvu je predvodio velečasni Augustin Darnai, a pjesmu su predvodile članice Ženskog pjevačkog zbora Augusta Šenoe.

U deset sati služena je sveta misa na otvorenome. Svetu misu na hrvatskom jeziku prevodio je dekan Ladislav Ronta, župnik Rimokatoličke župe u Harkanju, uz koncelebraciju svećenika Augustina Darnaija. Svetu misu prekrasno je pjevao Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata uz orguljašku pratnju Anice Posavac.

Sveto Trojstvo je blagdan koji se obilježava u prvu nedjelju nakon nedjelje Duhova, a obilježavaju ga brojni Hrvati u Južnom Zadunavlju, posebice bošnjački i šokački Hrvati, a i bunjevački Hrvati te gradišćanski Hrvati. U znaku Svetog Trojstva je božje oko koje svuda gleda i ništa mu se sakriti ne da, Presveto Trojstvo Otac, Sin i Duh Sveti nas podsjeća kako imamo jednog i jedinoga Boga u kojem živimo. Jer Bog je uvijek postojao kao Sveto Trojstvo: Otac, Sin i Duh Sveti.

Hrvati su stoljećima hodočastili u Đud uz blagdan Duhova i Presvetog Trojstva. Od prije nekoliko godina organizirano i Hrvatska referatura Pečuške biskupije predvodi hodočasnike u đudsko svetište. Preci naših Hrvata stoljećima su dolazili u Đud ili na duhovski ponedjeljak ili na blagdan Svetog Trojstva i molili na materinskom jeziku te slušali i svetu misu na materinskom hrvatskom jeziku te se utjecali milosti Majke Božje Đudske, tražeći mir i milost u đudskom svetištu. Đuro Franković u svom Blagdanskome kalendaru piše kako su bošnjački Hrvati iz Kukinja, „da bi osigurali kišu, išli na Sveto Trojstvo prošnjem u Đud, naime smatrali su da nakon procesije 'Uvijek bi bila kiša'. Na čelu kolone išao je dječak s križem, a dvije djevojke su nosile crkvene zastave. Uz njih su išla kola koja su vozila kruh, jelo i piće.“ Stigavši u Đud išli su i kod ljekovitog izvora, Kalvarije i u crkvu. A oni koji bi se zavjetovali na koljenima bi išli u molitvi oko Gospe. Tamo u Đudu bi i prespa-

vali, a drugi bi se dan poslije podne uputili kućama. Isto tako su i santovački Hrvati hodočastili i danas hodočaste u Đud kao i njihovi djedovi. Ove godine su bošnjački Hrvati iz Salante u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave u ranim jutarnjim satima krenuli starim putem preko Tenkesa do đudskog svetišta. Stigli su oko deset sati s križem i crkvenom zastavom, a na putu je bilo i mlado i staro, njih pedesetak. Nakon mise malo se zaoblačilo i nekoliko krupnih kapi kiše palo je na naša lica. Neki od nas su se uputili kućama, a drugi zastali u molitvi u crkvi i poslije na križnome putu. Došli su organizirano malim autobusima i Hrvati iz Udvara, Vršende, Kozara, Olasa, Pogana i ostalih naselja u kojima žive Hrvati, koji se stoljećima u molitvi obraćaju na Sveto Trojstvo Majci Božjoj Đudskoj.

Branka Pavić Blažetin

Židanski sajam za dobrotvorne svrhe

Neobična je bila ideja Hrvatskoga katoličkanskoga omladinskoga vjerskoga i kulturnoga društva Hrvatskoga Židana, a ujedno i prvi program židanski sajam na dvoru Hiže mosta. Ov stari stan je spomenuto Društvo s pomoću vladinoga naticanja „Ugarsko selo“ moglo lani kupiti i po planu će ga hasnovati kot novi društveni prostor za održavanje običajev, za spravišća poštovateljev starih dugovanj i tradicij kot i za povezivanje generacijov. Petak, 7. majuša svi Židanci su pozvani na dvorski sajam za dobrotvorne svrhe. Svaki ki barkakovo dugovanje je imao doma, a mislio je da to more vreći i prodati na tom sajmu, došao je. Vas dohodak, pinezni prilogi male pijace zašli su na račun Hiže mosta za obnovljenje.

„Svi mi imamo neke stvari, ča nam već ni potribno doma, a hititi je ne kanimo. Otud nam je i došla ideja da napravimo sajam za Židance na otvorenom, to se je još smilo i ovako smo pozvali naše ljude. Sajam, izgleda, nam se je jako dobro ugodao, iako nismo si izbrali najbolji dan kad je godina curila. Pokidob je takovo spravišće bilo po prvi put, i to je predstavilo nešto novo u našem selu, interes je bio jako veliki. Spolom je bilo koga i čuli smo od svakoga da bi došli i drugi put“, nam je povidala jedna od organizatorokv Mirjana Šteiner, od koga smo doznali da svakaričke stvari su se pojavile na stoli. Kitice, knjige, slike za naprodaj, dugovanja ka se hasnuju vani i u domaćinstvu. „Svi ki su kanili bilo ča prodati, morali su se registrirati, za nje smo uredili stole pod krovom i ne bi bili mislili da će toliko prodavačev dojt. Nismo cijene odredili, svaki je toliko nutrađao, koliko je htio. Na prvi put je jako lipa svota skupa došla, dostali smo 100 000 ft za priredjenje, polipšanje i obnovljenje stana. Ni nam bilo najvažnije da ovde pineze poberemo, nek da ča novoga pokažemo da vidu ljudi ča smo si kupili i kako smo dali načinjiti novu cestu med Staračkim klubom i Kulturnim domom i da svi vidu zač mi djelamo, zač mi pomoć prosimo koč-toč“, naglasila je Mirjana ka je još rekla da je bilo pravoda i jiliša. Tete su napravile kolače, a jedni su pekli i kruh i to su prodavali. Ono što nije sfalilo je krajvrženo za slijedeći put, jer kako se kaže, svaki drugi-treći misec Hrvatski Židan će imati svoj sajam. Kitice ke nisu prošle, stale su vani pred Hižom mosta, a kupci su hitili nutra pinez u kasu poštenja, ka dugu tradiciju ima u gradu Kisegu i u svojoj okolici. „Kiticov je došlo najveć, to ča je ostalo, vrgli smo van, oko 10-12, na pondiljak samo su tri ostale. Malo smo se bojali za škatulju kamo su nam vrgli pineze, ali svi dari su bili nutri.“ Tako je Mirjana Šteiner govorila oduševljeno o neobičnom spravišću, a ona još predvidja na ljetni termin na tom mjestu brojne programe i zanimljivosti da se dvor, ako još hiža i ne more, napuni sa žitkom i veseljem za ovimi teškimi miseci zaprtosti i udaljenosti.

FOTO: JANOŠ GERENCŠER

Tiho

Trenutak za pjesmu

Naiva

Ako bi si ljudi svita
svoje znanje skupa dali,
ne bi bilo betegov, gladi.
Pitaj neg ednoga,
ča će ti reć?
Moje znanje,
moj žiep.
Daj mi tvoje,
zašit ću si
veći žiep.

Matilda Böles

Po staza naših starih na jubilarnoj ruti

Od Slavonije prik Jantarske ceste do Frielištofa

U znaku 500. obljetnice dolaska Gradišćanskih Hrvatov na ove kraje, svako drugo ljeto krene povorka s gradišćanskom folklornom prezentacijom prik pet-šest zemalj s promotivnim ciljem ponavljanja staze praoccev. Kolosalna ideja narodila se je u glavi Koljnofca, dr. Franje Pajrića na početku 2010-ih ljet i prvo dvotjedno putovanje s početnim danom zabilježilo je važan datum i za Hrvatsku, kad je ona službeno stupila u Europsku uniju. Od 1. julija 2013. ljeta u čast 480. obljetnice doseljenja naših Hrvatov proputovano je pet držav i 3000 kilometarova, posjećeno je već od devedeset naseljev čez četrnaest dani, od Rogoznice do Kemlje. Ljeta 2015. tura po rekonstrukciji selidbenoga puta je krenula iz Bosne i Hercegovine i završena je u Češkoj, u Mikulovu. Dvoja ljeta kasnije desetodnevno putovanje je peljalo prik jezero kilometarova i šest orsagova sa štartom u hrvatskom Bakru i sa krajnjim ciljem u Mokrom Haju. Ljeta 2019. jur je bilo političkih problemova zavolj česa se je karavana umjesto Bihaća otpravila na put od Hrvatske Kostajnice i završila je svoju ekspediciju slično kot i prethodno, u slovačkom Mokrom Haju.

U Koljnofu predlani

Poznavajući lanjsku i sadašnju pandemijsku situaciju, kako stoji priprava na petu jubilarnu rutu, pitali smo inicijatora ovoga projekta, koji će ovo ljeto zajti skoro do polovice najpr isplaniranoga programa. „Mi svakarački kanimo načinjiti naše putovanje, čekamo kad će se situacija malo račistiti, ali sigurno neće tako biti, kot smo si to predstavili pred dvimi ljeti, kad smo završili naše četvrto putovanje. Štacije bi bile gotove, ali velim, još nije ni najmanje sigurno, ćemo li moći ovo sve u tom obliku organizirati kot smo na to dosad bili naučni. To će se va poslidnjem trenutku odlučiti. Zato ćemo morati najvjerojatnije i probe načinjiti na daljinu. Putovanje bi duralo od 2. do 11. julija, a krenuli bi iz Slavonije, iz Našica, od našega prijateljskoga varoša i prik Zagreba bi završili jubilarno putovanje kod Moravskih Hrvatov, u Frielištofu”, veli dr. Franjo Pajrić ki ljetos ima najvjerojatnije najtežu zadaću s organiziranjem i pozvanjem mladih ljudi na ovo putovanje. „Med Slavonijom i Češkom imamo niz programova u različiti mjesti i varoši. Ufam se da će se naš konjanik Franjo Grubić zopet zablizati kraj Jelačića na Glavnom trgu Zagreba. Posjetit ćemo ponovo Draganić, Stenjičnjak tote blizu Karlovca, jedan od najvećih gradova kod Hrvatov. Ki čita malo povjesničara Lopašića ta će viditi o kakovom se gradu radi, zatim po gori do Marije Bistrice, a prik Međimurja ćemo dospiti do južnoga Gradišća i Narde. Još nisam ništ' konkretizirao, tako morebit zaduženiki Narde će iz ovoga napisa doznati da namjeravamo je pohoditi. Nedavno osnovano

naše Društvo sv. Kvirina uprav onde ima svoje sjedišće i potpredsjednika dr. Šandora Horvata, pak bi naše spravišće s tamošnjimi Hrvati bilo i simbolično, a usput je ovde Jantarska cesta, ka nas veže”, veli Koljnofac i još se spomene kot putni cilj Požun s Hrvatskim danom, a i pohod Bečkoga Novoga Mjesta na 350. obljetnici pogubljenja Zrinskoga i Frankopana, a za kraj rute je označen Hrvatski dom u Frielištofu. „Imamo još različite programe ke bi realizirali, ali malo moramo još pričekati. Ja se ufam, prilika je ovde i ne bi rado vidili da bi se ta niz putovanja prekinuo”, dodaje se još. Na pitanje, hoće li se izdati zbog petoga putovanja neki prospekt ili knjižica, rečeno je da svako putovanje je dokumentirano u seriji Regionalne Studije, ku izdaje PanoniQm, Društvo Hrvati, Matica hrvatska Šopron i Čakavska katedra Šopron. „Ovo će biti osmo ljeto i peti put da se otpravimo „po staza naših starih”, zgodno će biti objaviti, ali i složiti za neku izložbu naša istraživanja da promoviramo neke detalje s kojim se bavimo, skoro deset ljet dugo, a tako i nove spoznaje i zanimljivosti. Jednu izložbu ćemo upriličiti na putu, a sigurno ćemo još ča-to izmisliti”, zvuči odgovor idejnoga oca putovanja. Njega i ekipu otprilike još jedan mjesec luči od odlaska na jubilarnu, petu povijesnu misiju i pred njimi je još otprilike uprav toliko putovanja, u ljeti 2023., 2025., 2027., 2029., 2031. i 2033. ter dvanaest ljet do cilja i velike proslave, 500. obljetnice dolaska Gradišćanskih Hrvatov na ove prostore.

Tiho

U Požunu 2013. ljeta

Hrvatska samouprava VII. okruga nije zaboravila na Karlovčane

Hrvatska samouprava VII. okruga na čelu s predsjednicom Katicom Benčik uz pomoć veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladena Andrića i Hrvatskog nogometnog Saveza ponudila je Facebook profilu TrollFoci dresove hrvatskih nogometaša Luke Modrića i Ivana Perišića s potpisom Hrvatske nogometne reprezentacije i izbornika Zlatka Dalića na aukciju. Dana 12. svibnja u nazočnosti suradnica Veleposlanstva, zamjenika gradonačelnika Erzsébetvárosa dr. Tibora Kispála, predsjednice Katice Benčik uručeni su dresovi osobama, koji su na dražbi platili najviši konačan iznos. Iznosi su uplaćeni na poseban bankovni račun za humanitarnu pomoć gradu Karlovcu.

Prema dogovoru predsjednice Hrvatske samouprave VII. okruga Katice Benčik s Facebook profilom TrollFoci aukcija dresova hrvatskih nogometaša Luke Modrića i Ivana Perišića uz potpise igrača Hrvatske nogometne reprezentacije i izbornika Zlatka Dalića organizirana je 20. travnja između 19 i 20 sati. Po pravilima početan iznos javne licitacije je 100 000 forinti, a najniži iznos za njen nastavak je 10 000 forinti. Sudionici za davanje ponude javljali su se u polje za komentare. Prvo je pokrenuta dražba dresa Luke Modrića. Međutim, kako se zblížilo kraj aukcije ponude su se ubrzale i organizator je tek nakon zatvaranja primjetio da je u zadnjoj sekundi pristigla ponuda s većim iznosom. U suglasnosti sa sudionicima aukcija je nastavljena do 21 sat. Najveći iznos, 1 200 000 forinti je uplatila osoba, koja je tražila poštivanje anonimnosti i privatnosti. Ali kako bi se unatoč tehničkoj pogrešci držalo do „fair playja“ predsjednica Benčik je za 550 000 tisuća forinti, ponudila Perišićev dres Endiju Modriću. Naime, on je u trenutku zatvaranja aukcije na Modrićev dres nudio za njega najviši iznos.

Mladen Andrić, Endi Modrić, dr. Kispál Tibor i Katica Benčik

Uručuje se Perišićev dres Endiju Modriću

Uručenje dresova je organizirano 12. svibnja u prostorijama Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj. Nakon protokolarnog dijela susreta, prisutne, suradnice Veleposlanstva, dogradonačelnika Erzsébetvárosa dr. Tibor Kispála, predsjednicu Katicu Benčik i Endija Modrića pozdravio je hrvatski veleposlanik Mladen Andrić. Veleposlanik Andrić informirao je nazočne o situaciji u potresom pogođenom području. Kako je situacija puno smirenija i racionalnija te nema nezbrinute obitelji. Sve civilne službe funkcioniraju, rade škole i polako se otvaraju i radna mjesta. Život se vratio, istina u drugom obliku. Najugroženije kuće su srušene, čiste se tereni i grade se montažne kuće. Sredstva su većim dijelom prikupljena i danas se sve više govori o rješenjima i ne o problemima. Inozemna pomoć za Zagreb i Sisačku-moslavačku županiju je bila ogromna, i ono što se dogodilo odmah neposredno nakon potresa neće se zaboraviti ni

Mađarima i svima drugima koji su pomogli. „Slušajući Vaše riječi veleposlaniče sjetio sam se jedne izreke. Naime, prijatelji se prepoznaju na djelu u nevolji,“ nadovezao se na veleposlanikove riječi zamjenik gradonačelnika dr. Tibor Kispál, pridodavši kako ujedno prenosi dobre želje načelnika Erzsébetvárosa Pétera Niedermüllera, koji nije mogao doći na susret. Erzsébetváros nastoji pružati svu pomoć prijateljskom gradu Karlovcu s kojim su od 2008. godine izgrađeni dobri partnerski odnosi. „Jako smo ponosni na taj odnos s gradom Karlovcem i smatramo da uvijek možemo naučiti nešto jedno od drugih. Svim sudionicima ove akcije se zahvaljujem, posebno predsjednici Hrvatske samouprave VII. okruga Katici Benčik,“ rekao je dr. Kispál. Pri kraju se svima zahvalia i predsjednici Katica Benčik i zajedno s hrvatskim veleposlanikom Mladenom Andrićem uručila dresove njihovim „vlasnicima“.

Obitelj Endija Modrića se iz Slavonije nakon rata preselila u Pečuh i je već rođen u tom gradu. Naravno, u obitelji se prati svaka utakmica Vatrenih, ali se odlazi i na utakmice Osijeka. Vole hrvatski sport i pratili su rukometaše na Europskom prvenstvu u Splitu. Možda nije ni slučajno da obitelji nije stran rukomet, jer je Endijeva mati igrala rukomet u Osijeku, ali igrala je za reprezentaciju bivše Jugoslavije. San Endija Modrića je bio nabaviti dres ili potpis Luka Modrića, koga smatra najboljim nogometašem. Ima dresove s potpisom Livakovića s utakmice u Splitu protiv Mađara i Nikole Vlašića u kojem je igrao na utakmici protiv Portugala.

Prikupljeni iznosi su za humanitarnu pomoć prijateljskom gradu Karlovcu.

Kristina Goher

Obnovljena seoska knjižnica u Petrovom Selu

Lani je krenuo na put program obnove seoskih knjižnica uz potporu Stručne službe Željezožupanijske biblioteke Dániela Berzsényija. U prvoj fazi su u šest naselja modernizirani smještaji bibliotekov, a med njimi se je našla i petroviska knjižnica. Stare i nove prostorije u polipšanoj prateži su dočekali svoje posjetitelje, zaljubljenike knjig, novin, mjesne dokumentacije, cedejkov, devedejov i bakelitskih pločov.

„Osam-devet ljet tomu da se je stara naša knjižnica za dogradnjom Kulturnoga doma odselila u potkrovlje zgrade, kad smo mislili da tod će bolje mjesto imati. Tako bi rekao da sva mjesta za inteligenciju se najdu na katu, a što naliže tjelovježbanja to je ostalo odzdola u Kulturnom domu”, kaže Rajmund Filipović, direktor Kulturnoga doma i ne taji da za vrim modernizacije, digitalizacije i pandemije sve kaže na to da sve manje su potribne knjige. „Ako gledamo knjižnice, posebno seoske, svim je jasno da ljudi manje štu, manje knjige kupuju, manje vrimena si alduju za štanje za knjige i periodike, ali knjižnica je i dandanas takovo mjesto, kade si ljudi dobiti moru širi špektrum znanja, bolji vid i pogled na cijeli svit”, čujemo od petroviskoga nadležnika ki je jur osmo ljetu odgovoran za pravo funkci-

U najvećoj sobi knjižnice

oniranje kulturnoga središća u našem selu. Kad capečemo gori po štiga na kat, dugi ganak nas čeka sa slikami mjesnih muzičkih, igrokazačkih, folklornih društav, i u već prostorijov je smješćen ugarsko-hrvatski knjižni fond. „Što je staro bilo, to smo obnovili, sad je svitlija, lipša i modernija sva-ka soba, bolja je čut boraviti u nji, peljati

Nugalj za najmladje

zanimanja i iskati bilo što na polica. Pred deset-petnaest ljet je jedna knjižnica bila staro, škuro i prašno, mistično mjesto, a danas mora biti moderna, mamljiva društvena prostorija da on, ki stupi u nju, rado i ostane u njoj”, dodaje još Rajmund i redom pokaže koji su ormari novi, koji su stalci nanovo vriženi. Veća soba je za odrašćene i za mlade štitelje, tamo su pomećene ugarske knjige, rječniki, leksikoni za svakidašnje hasnovanje, a ovde su i romani ter klasične knjige. U manjoj sobi je mjesta za igranje, za prelistavanje knjig od povidajkov, slikovnic i tu su nafarbani dekorativni stalci s hrvatskimi bojami. U trećoj sobi se nalazi i po natpisu, hrvatska knjižnica, a nutri uz knjige na hrvatskom jeziku, čekaju istraživače brojni materijali iz dokumentarno-digitalne škrinje vridnosti (npr. diplomatska djela ka se bavu sa selom, Petroviski glasnik, petroviski kalendari, emisije mjesne televizije Lipe itd.). Wi-fi, Internet stoji na raspolaganje u svakoj sobi, ako neka knjiga nije u inventaru petroviske knjižnice, to se prosi iz Sambotela i drugi dan već je u ruki onoga ki ju je prosi. Sve skupa oko 3500 knjig imaju ovde, isto tako i dvdeje, novin i časov-

Rajmund Filipović, ravnatelj Kulturnoga doma, pokazao je i zanimljivosti

piše, magazine. Oko petsto knjig stoji na raspolaganje hrvatskim štiteljem ne brojeći simo mjesnu zbirku i dokumentaciju na materinskom jeziku. Pohodniki su najvećkrat školari ki si išću obavezu lekturu, studenti ki pripravljavu referate, diplomatsko djelo, a jesu i takovi fanatičari ki svaki misec osam-devet knjig odnesu. Prosječno je i ovde toliko posjetiteljev kot i na drugi mjesti, tako tvrdi moj sugovornik ki još spomene da je jako dobro partnerstvo med knjižnicami narodnosnih sel, svejedno jesu li to hrvatska, nimška, ali slovenska sela ovde u županiji, a sve skupa to odlično koordinira stručna služba Knjižnice Dániela Berzsényija. „Nas pitaju koje knjige potribujemo iz hrvatske literature i svako ljetu imamo stručni skup, kade se moremo spominati, što se djelalo, kako bi mogli još bolje napraviti stvari. Hvala Bogu, ona je naša živa kopča, ka nam zaistinu kani pomoći u našem djelovanju” dodaje još peljač Kulturnoga doma, gdo u obnovljeni prostorija knjižnice za pandemijom ponovo prima male ljubitelje knjig i štanja, a odrašćene samo s potvrdom o cipljenju.

Tiho

Razvoj sela u Podravini

I sela s hrvatskim stanovništvom u Podravini u Šomođskoj i Baranjskoj županiji natjecala su se u Programu „Mađarsko selo“ prošle godine i dobila niz potpora, a prijavila su i projekte za ovogodišnji program. Tako je 8. svibnja parlamentarni zastupnik druge izborne jedinice Šomođske županije László Szászfalvi održao radni sastanak s načelnicima sela u barčanskom kotaru, u kojem su i Potonja, Tomašin, Brlobaš, Novo Selo, Lukovišće. Razgovaralo se o dosadašnjim iskustvima Programa „Mađarsko selo“ i ovogodišnjim planovima te novim elementima u spomenutom programu. Zastupnik Szászfalvi je 11. svibnja u Kadarkútu bio domaćin vladinom povjereniku Alpáru Gyopáru, a razgovaralo se pravo o Programu „Mađarsko selo“.

Domaćin susreta u Martincima bio je glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga

Kako saznaje Hrvatski glasnik, zastupnik Szászfalvi je 13. svibnja boravio u Martincima zajedno s parlamentarnim zastupnikom Csabom Nagyom iz druge izborne jedinice Baranjske županije na poziv glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozu Solge. Sastanak je inicirao glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga koji je Hrvatski glasnik izvjestio kako se nastoje učiniti projekti kojima bi se poboljšala infrastruktura ovih naselja, u kojima žive Hrvati. Domaćin sastanka je bio martinački načelnik, a razgovaralo se o mogućim zajedničkom ulaganju u razvoj seoske infrastrukture, kao što je vodovodna mreža i kanalizacija. Razmišlja se o prijavi zajedničkog projekta u sklopu natječaja za sredstva europskih fondova.

Radi se o izgradnji sustava kanalizacije za što bi se predao zajednički budući natječaj ako se ukaže prilika za isto. Sastanku su nazočili uz načelnika Martinaca i načelnici naselja u ovoj „hrvatskoj“ mikroregiji.

Branka Pavić Blažetin

Zastupnik László Szászfalvi i načelnik Potonje Tamás Reiz

Državno hodočašće u Drvljance

Smirivanje pandemije koronavirusa i sve manji broj zaraženih i bolesnih omogućili su da Hrvatska državna samouprava ove godine održi državno hrvatsko hodočašće, rekao nam je predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan. Kako planirano hodočašće prošle godine nije bilo održano zbog izvanrednog stanja uzrokovanog pandemijom koronavirusa, a ono se trebalo održati u podravskim Drvljancima, ovogodišnje se planira održati na istom mjestu. Tako je ovih dana predsjednik HDS-a u pratnji voditelja Hrvatske referature pri Pečuškoj biskupiji Augustina Darnajja i djelatnice referature Milice Klaić Taradije te svećenika Gabrijela Barića imao dogovore s martinačkim župnikom Ilijom Čuzidijem oko priprema za hodočašće.

Mala stranica

Krležijada 2021

U prošlom broju naš Vas je tjednik izvijestio o rezultatima Državnog natjecanja „Krležijada 2021“ u organizaciji Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu. U sklopu natjecanja iz pera učenika nastala su izvrsna književna djela. Najuspješnije radove objavljujemo na našim stranicama. Do sada ste mogli čitati i vidjeti haige učenika dvojezičnih škola, a ovaj put vam donosimo najbolje radove učenika hrvatskih škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika

Haiga objedinjuje haiku pjesmu i sliku. Učenici Hrvatske osnovne škole iz

Lukovišća u kategoriji za škole s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika bili su najuspješniji u izradi haige, osvojivši sva tri prva mjesta. Prvo mjesto osvojili su učenici sedmog razreda Vivien Bogdán, Virág Vertkov-

Haiga Virág Vertkovci

Haiga Ádáma Bogdána

Haiga Vivien Bogdán

ci i Ádám Bogdán, drugo mjesto učenik petog razreda Grga Pálszabó, a treće mjesto učenica osmog razreda Tamara Csonka.

Haiga Tamare Csonka

Haiga Grga Pálszabó

Forum o položaju Hrvata u Mađarskoj

U organizaciji Hrvatske osnovne škole Katarina Zrinski i Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin” 13. svibnja u prostorijama Zavoda za nastavnike hrvatskih pomurskih škola održan je forum o položaju Hrvata u Mađarskoj. Gost-predavač bio je glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga. Sudionike foruma, među njima i ravnateljica serdahelske škole Zsolta Trojkóa pozdravila je ravnateljica Zavoda Zorica Prosenjak Matola, koja je nakon toga otvorila raspravu.

Pozdravne riječi ravnateljice Hrvatskog kulturnog prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin” Zorice Prosenjak-Matole

Hrvatska osnovna škola „Katarina Zrinski” od 2017. godine je bazična obrazovna ustanova. Naslov bazične ustanove iziskuje dodatno unapređenje nastave narodnosnog jezika, povijesti, narodopisa, te suradnju s drugim narodnosnim ustanovama u okviru izvannastavnih aktivnosti. Epidemiološka kriza i online nastava otežali su organizaciju programa, koji su se poput tradicionalnog fašnika, izrade maski, humanitarne akcije za pomoć stradalima u potresu, aktivnosti natječaja „Serdahel 650” itd. uglavnom ostvarivali unutar ustanove. Forum o Položaju Hrvata u Mađarskoj nakon dužeg vremena prva je regionalna priredba u kojoj sudjeluju nastavnici pomurskih škola. Odaziv je bio velik, pedagozi su se već doista zaželjeli osobne razmjene informacija i razgovora o raznim obrazovnim pitanjima. Na početku foruma glasnogovornik Jozo Solga ukratko je govorio o položaju hrvatske nacionalne manjine od raspada Austro-Ugarske Monarhije do društvenopolitičkih promjena i donošenja zakona o pravima nacionalnih manjina u Mađarskoj, prvih demoratskih izbora, odnosno prvih manjinskih izbora, utemeljenja Hrvatske državne samouprave i parlamentarnog Odbora za narodnosti. S manjinskim izbornim zakonom započelo je novo razdoblje narodnosnog života u Mađarskoj, koje vodi ka izgradnji kulturne autonomije. Glasnogovornik je naglasio da je položaj nacionalnih manjina u Mađarskoj znatno bolji od onog u nekim susjednim državama. Hrvati su prvi preuzeli jednu narodnosnu školsku ustanovu, Hrvatsku osnovnu školu u Santovu, što je velik iskorak u razvoju položaja hrvatske zajednice, te je bio primjer i drugim narodnostima. Hrvatska zajednica danas ima političku organizaciju, svoje školske ustanove, neprofitna poduzeća, izdavačku kuću, kulturne centre, pedagoški centar i kazalište. Sve je to učinjeno u cilju usporavanja asimilacije. Kako su sudionici foruma bili nastavnici, ponajviše se razgovaralo o odgoju i obrazovanju Hrvata u Mađarskoj. Glasno-

govornik je spomenuo kako su u posljednjih trideset godina ukinute mnoge hrvatske odgojno-obrazovne ustanove, što dodatno jača asimilaciju u tim naseljima. Posebno je naglasio kako danas u očuvanju narodnosnog jezika i kulture, odnosno razvijanju osjećaja nacionalne svijesti odlučujuću ulogu imaju dječji vrtići i školske ustanove. Smatra da nastavnici mogu učiniti vrlo mnogo za budućnost hrvatskih naraštaja, jer se zbog mješovitih brakova u obitelji sve rjeđe čuva hrvatska riječ, pa danas djeca koja počinju školovanje često ne govore hrvatski jezik. Narodnosna politika pokušava pomoći: kako bi nastavnici narodnosnih jezika i književnosti bili motiviraniji Odbor za narodnosti uspio je izboriti značajno povećanje narodnosnog dodatka. Otvorena je i rasprava o tome kako motivirati učenike i njihove roditelje,

koji bi im trebali dati podršku u učenju hrvatskoga jezika. Mnogi su naglasili kako učenici do osmog razreda uče hrvatski jezik, među njima ima i vrlo sposobnih, ali kasnije, ako učenici ne nastave učenje u srednjoj školi znanje se izgubi. Bilo bi poželjno da na kraju osmog razreda učenici mogu položiti jezični ispit, makar na osnovnoj razini, i to u svojoj školskoj ustanovi, jer time bi narodnosne ustanove mogle ponuditi dodatnu kvalifikaciju. Kao i na svim forumima o manjinskom školstvu ponovno je potaknuto pitanje udžbenika i pomagala koje nedostaju u podučavanju hrvatskoga jezika. U školama s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika potrebni su udžbenici slični onima za strane jezike, a nedostaju i nastavna pomagala, dok ih je iz drugih jezika puno više. Glasnogovornik je savjetovao nastavnicima da se sa svim problemima koji se tiču hrvatskog odgoja i obrazovanja obrate ravnateljici Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Zsanetti Vörös, jer Hrvatska državna samouprava tu je ustanovu utemeljila upravo radi toga, ali se, naravno, sa svim pitanjima mogu obratiti i njemu osobno. Mnogi od nazočnih izrazili su zabrinutost zbog nedostatka mladih hrvatskih nastavnika i učitelja, naime, u narodnosnim školama većina hrvatskih nastavnika približava se mirovini, a mladih kadrova nema, što je općepreputan problem i u drugim strukama. U vezi s tim glasnogovornik je spomenuo narodnosnu stipendiju za studente odgajateljskog, učiteljskog ili nastavničkog smjera. Međutim, ukoliko ni tako neće biti dovoljno kadrova problem će se pokušati riješiti angažiranjem nastavnika iz matice. Forum je ponovno potaknuo probleme hrvatskih manjinskih škola, u prvom redu onih s programom predmetne nastave hrvatskoga jezika te pokrenuo promišljanja o njihovom rješavanju, jer kako je rečeno na forumu, budućnost hrvatske zajednice uvelike ovisi o hrvatskim odgojno-obrazovnim ustanovama.

Beta

O Hrvatskom glasniku uz 30. obljetnicu tjednika Hrvata u Mađarskoj

Biserka Brantner
nastavnica u lukoviškoj školi

Rado listam Hrvatski glasnik u obitelji i sa svojim učenicima u lukoviškoj osnovnoj školi, na satima hrvatskoga jezika i književnosti. Upravo ovih dana pripremamo projekt za natjecanje „Krlježijade“, jedan naš učenik priprema se uz pomoć tjednika Hrvata u Mađarskoj. Rado izrezujemo i lijepimo slike i napise, izrađujemo tematske montaže kada obrađujemo teme iz povijesti, hrvatskog jezika ili poznavanja Hrvata u Mađarskoj. I svojoj

unučici dajem ga da lista i upozna se s papirom. Kad treba pomoći uvijek sam tu, često me kontaktira glavna urednica kad joj treba fotografija ili neka vijest iz škole ili sela. Rado pomažem ako imam vremena i rado gledam svoje fotografije na stranicama o Podravini. Mislim da svi trebamo pomoći u čitanju i širenju tjednika, a posebice mi, učitelji hrvatskoga jezika i književnosti. To nam je zadaća. Tako sam i ja sa svojom obitelji, majkom koja ima 85 godina, svojom unučicom i bakinom praunučicom među vašim vjernim „pratiteljima“, kojima pripadaju i moji učenici na satima hrvatskoga jezika i književnosti. Pratimo i Vašu Facebook stranicu, koja je izvrsna. Upravo sam nedavno pomogla pri objavljivanju vijesti koju je napisala urednica i zamolila me da joj pošaljem par fotografija iz Lukovišća. Rado to činim.

Irena Kovačević
čitateljica iz Harkanja

Na pitanje otkada čita Hrvatski glasnik Irena odgovara da se točno ne sjeća, ali ga je počela čitati dok još nije bio u boji, nego crno-bijeli. Živjela je s mužem u Šeljini, gdje su profesori Barić i Blažetin održali predavanja o hrvatskom jeziku, na kojem su rekli kako treba čitati tjednik Hrvata u Mađarskoj. Ima tome dvadeset godina. „Mi smo mnogi bili na tom predavanju i govorili svojim dijalektom, a

profesori su rekli kako čitajući Glasnik možemo naučiti nove riječi standardnog hrvatskog jezika. I tako je počelo. Redovito čitam Glasnik. Rođena sam u Podravini, u Martincima, a ovdje u Harkanju nemam svaki dan prilike „divaniti“ hrvatski. Neki sam dan preslagivala papire i našla stare brojeve Glasnika iz kojih sam proširivala svoje rječničko blago, a i danas to činim. Uz svoj martinački dijalekt učim nove riječi. Jako volim Glasnik i Hrvatski kalendar. Prelistavam ih, čitam, vidim poznata lica, rodno selo i poznate ljude, naše Hrvate. Volim Trenutak za pjesmu i pjesme, jako volim Malu stranicu, te kratke napise, koje čitam svojim

unucima, a oni gledaju slike i listaju. Pročitam im sve što je kraće. Volim čitati i o obljetnicama, kao i Glasnikov tjedan: tamo mi se Branka smiješi, a ja joj uzvraćam. Sve volim čitati, voljela bih da bude još više fotografija i priča o meni dragim ljudima, našim selima i gradovima. Glasnik mi je pri ruci, tu u dnevnoj sobi, svaki tjedan novi broj, moj unuk Mišika i moje unučice blizanke listaju ga sa mnom.

Glasnik često donosi napise o hrvatskim događanjima, a i brojne fotografije zbora čiji sam i ja član. Svoje sam rodno selo napustila već tri desetljeća, pa me zanima sve što se napiše o Martincima i mojim poznanicima, rođacima i drugima širom Mađarske. Jer mi se Hrvati poznajemo, a Glasnik nas okuplja.

Mirjana Bošnjak
muzelognja – etnolginja Muzej „Dorottya Kanizsai“

Redovito čitam Hrvatski glasnik, pa tako i na radom mjestu jer, naš Muzej „Dorottya Kanizsai“ u Mohaču je pretplatnik tjednika Hrvata u Mađarskoj, a imamo i arhiv svih godišta. I moje kolege vole listati i čitati tjednik. Jednako kao i knjige volim uzeti u ruke novine i osjetiti papir, a svakodnevno pratim i Facebook stranicu Hrvatskoga glasnika koja je vrlo aktualna, poput dnevnog lista na mrežnim stranicama.

Pratim i tražim pitanja koja se na bilo koji način vezuju uz posao koji radim, a i sve što se piše o muzeju, etnografiji i KUD-u Tanac, čija sam članica, te školi i svim događanjima o kojima se temeljito i redovito izvještava. Najviše me zanima sve što je vezano uz tradiciju, narodnu nošnju, ples, etnografiju i izdanja, politika mi nije pitka, ali dobro je i to pročitati i saznati neke stvari. Volim malu stranicu, koja nudi zanimljivosti i zadatke za djecu s kratkim napisima, nadam se da je djeca i učenici prate i igraju se s ponuđenim sadržajima. Kao što sam rekla, imamo bogat arhiv tjednika i kalendara, što nam pomaže i u našem radu. Pratimo sve od Gradišća do Bačke, sve što je zabilježeno u tjedniku Hrvata u Mađarskoj.

Prijavi se u VI. Prevoditeljski kamp u Lakiteleku

U organizaciji Pučkog učilišta u Lakiteleku, Zaklade za istočno- i srednjoeuropska istraživanja i obrazovanje te Društva mađarskih pisaca od 16. do 22. kolovoza 2021. godine održava se Prevoditeljski kamp „Németh László” u Lakiteleku. U sklopu kampa već nekoliko godina djeluje mađarsko-hrvatska prevoditeljska radionica koju vodi suradnica Znanstvenog zavoda Lilla Trubić. Uz zanimljive predavače i izvrstan ambijent sudjelovanje u kampu za mlade do 35 godina potpuno je besplatno, a sudionici mogu biti iz Mađarske ili inozemstva. Pozivaju se svi oni koji se žele baviti prevodjenjem lijepe književnosti s hrvatskoga na mađarski jezik. Uz spomenutu tu su još radionice, češko-mađarska, srpsko-mađarska, slovačko-mađarska, poljsko-mađarska, rumunjsko-mađarska, slovensko-mađarska i ukrajinsko-mađarska. Možete izabrati bilo koju, prema svom interesu. Više na <http://www.nepfolakitelek.hu/>. Uz prijavu treba dostaviti prijevod s teksta nastalog u XX. ili XXI. stoljeću s nekog od gore navedenih jezika na mađarski jezik, obujma od 4 do 5 tisuća znakova, najkasnije do 28. lipnja na adresu lakiteleki-taborok@gmail.com

ZAGREB

Hrvatska matica iseljenika i Rektorat Sveučilišta u Zagrebu od 26. lipnja do 23. srpnja 2021. organiziraju Sveučilišnu školu hrvatskoga jezika i kulture. Škola je namijenjena mladeži hrvatskoga podrijetla i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti svoje znanje o njoj, naučiti ili usavršiti hrvatski kao ini jezik (J2). Sastoji se od akademske nastave jezika u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu te programa kulture u organizaciji Hrvatske matice iseljenika.

Sveučilišnu školu mogu pohađati i učitelji hrvatskoga kao inoga jezika koji se žele usavršavati u području ovladavanja inim jezikom sudjelujući u nastavi i pohađajući predmet koji je samo njima namijenjen. Organizatori zadržavaju pravo izmjene datuma i programa, kao i pravo otkazivanja programa, sukladno aktualnoj situaciji s pandemijom koronavirusa u Hrvatskoj i svijetu, kao i skladu s mogućnostima provođenja programa nakon potresa u Zagrebu i okolici. Više: <https://matis.hr/programi/sveucilisna-skola-hrvatskog-jezika-i-kulture-2/>

POZIVNICA

Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj
srdačno Vas poziva 5. lipnja 2021. na
DAN MUZEJA

PROGRAM

16:00 Pekači za hostije
Otvaranje nove privremene izložbe

Izložbu, koja se ostvaruje u suorganizaciji s
Društvom prijatelja muzeja Željezne županije
otvaraju etnolog Gyula Perger i
velečasni Štefan Dumović.

16:30 Pečenje hostije u dvorištu

17:00 Promocija reprint izdanja Jačkar
(Hrvatske narodne jačke iz Gradišća)
Knjigu će predstaviti urednik, muzičar i muzikolog Filip Tyrán.

Sudjeluju: TS Koprive

Prema vladinim propisima ulazak je dozvoljen samo
iskaznicom o zaštiti, ili potvrdom o cijepljenju.

A NKUL-KP-1-2021/1-001880 sz. programot támogatta:

GORNJI ČETAR

Seoska samouprava južnogradišćanskoga sela vas srdačno poziva 4. junija, u petak, od 15 uri, na prikldavanje Trga nacionalnoga zajedništva, koji se nalazi pred zgradom četarske Narodnosne osnovne škole. Pozdravne riči će uputiti nazočnim Katica Konczer načelnica Gornjega Četara, Magdolna Závogyán, ravnateljica Nacionalnoga instituta za kulturu i dr. Csaba Hende, parlamentarni zastupnik. Za svečanima govori trg blagosavlja farnik Pinčene doline, Tamás Várhelyi. U programu sudjeluju dica iz čuvarnice, školari Narodnosne osnovne škole i Jačkarni zbor Rozmarin. Zatim slijedi polaganje vijencov pri Spomeniku palih junakov u Prvom i Drugom svitskom boju i šetnja do mjesta kade će se nažgati taborski oganj. Za pandemijom ovo će biti prva prilika da će se moći strefiti domaćini i njevi gosti.

POZIV NA VELIKI MATURALNI SASTANAK

Veliki maturalni sastanak svih generacija budimpeštanske Hrvatskosrpske gimnazije (i Srpske gimnazije) će se održati u subotu, 19. lipnja u Srpskoj gimnaziji Nikola Tesla (Budimpešta VI., Rózsák tere 6-7). Predviđen je sljedeći program: od 10 do 13 sati dolazak i druženje uz glazbu sastava „Zora”, u 13 sati pozdravni govor i kratak program, potom druženje do 22 sata. Smještaj je omogućen u četvero-krevetnim sobama (za najviše 100 osoba) Đačkog doma u Ulici Rózsa. Cijena noćenja: 3 500 ft/osoba. Rezervacije: Gergev Andjus, tel.: +36 30 7045 30634. Svoj dolazak potvrdite na elektroničkoj adresi embertibor60@gmail.com. Organizatori mole da na istu adresu pošaljete 2-3 fotografije o svojoj generaciji.